

Giedrius
Kuprevičius
Koncertas

Giedrius
Kuprevičius

Koncertas

VILNIUS 2014

Turinys

Autoriaus žodis.....	7	Trys juokingos dramos	191
Pirma dalis		Dovanos akliesiems	196
Intrada	9	Dvi lopšinės.....	199
Tėvas.....	11	Tai netruks ilgai.....	200
Šeima, arba Dar apie Tėvą.....	24	Intermezzo: ilga kelionė pas brolių.....	203
Automobiliai	33	Ketvirta dalis	
Namai.....	35	Fanto vardas – stilius.....	211
Poezija	41	Įvažiuojes į operą. I veiksmas	216
Žiburėlis.....	44	Publika lietuje, arba Vietoj pertraukos	238
Relikvijos.....	45	Įvažiuojes į operą. II veiksmas	243
Finita	47	„DaliGala“: visi kiti – niekai.....	266
Motina.....	52	Intrigas: niekas nežino tęsinio	273
Senelis Ričardas.....	64	O, tyloji vienuma!.....	276
Dar kiek apie Motiną	72	Išbandymai Biblija.....	280
Dramblialigė	81	Penkta dalis	
Saugumo jausmas.....	86	Interludium: apie subtilumą ir nuogumą.....	297
Koridoriumi į himną	88	Kodėl batuta?.....	302
Laiškelis ir avarija nr.2.....	90	Kodėl bokšte?.....	306
Lialia iš už posūkio	93	Kodėl „Šis tas iš F. P. gyvenimo“?	310
Antra dalis		Kodėl „Amžinoji šviesa“?	312
Didžioji „Argo“ kelionė	99	Kodėl džiazas?	318
„Argo“: koda.....	120	Kodėl „Dvikalbės“?	324
Antrosios Nepriklausomybės suktinyje	122	Kodėl melancholija?	327
Švedijos korta, arba 1989-ųjų spalvis	132	Kodėl „Personalinio kompiuterio prisiminimai“?	331
Šaukiniai	138	Intermezzo: Alma mater.....	332
Nutrūkusi gama.....	141	Kodėl miuziklas?.....	340
Mano šeima, arba Dar kartą 1991-ieji	143	Kodėl „Išėivių dainos“?	354
Vicemerazmai.....	149	Intermezzo: karilionas.....	356
Trečia dalis		Kodėl Paganini?.....	364
Ateiviai	153	Kodėl „Paskutinių baltų šokiai“?	368
Prezidento nerimas	157	Kodėl šokantis Čiurlionis?.....	370
Rūta.....	163	Kodėl lopšinė Europai?	383
Kunigas.....	167	Vietoj kodos	386
Trys Daunorai	172	Giedriaus Kuprevičiaus kūriniai.....	391
Kolūkietis valandai.....	175		
„Spidola“	179		
Improvizacijos pamokos.....	183		

Pirma dalis

Intrada

Su PIN'ū susitikau iš bankomato imdamas pinigus.

– Tik tiek? – paklausė jis, tiesdamas man ranką su dviem šimtais litų.

– Šiai dienai.

– Tik tiek? – pakartojo, užkeldamas paskutinį skiemenį per didžiąją terciją.

PIN'as, nenusakomos išvaizdos kaip kokia dievybė, keistai šyptelėjo:

– Girdėjau, rašai *memuares*.

– Ką tik pradėjau. Iš kur žinai?

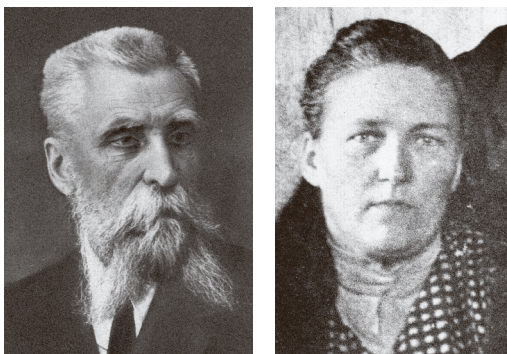
– Aš *viskąžinaulygiaitaipatkaipirtužinaikadašžinauviskąkžinaitu*, – išpylė jis greitakalbe.

– Tad eik sau.

– Patariu: rašyk taip, kad jie būtų įdomūs ir Schomanntzkiui.

– Kam?

– Mozarto šuniui Goukerliui. Schomanntzkis – to šuns slapyvardis. Žinai, masonų ložės *members* visi turėjo slapyvardžius. Net gyvūnai. Prisimink – skaitei paskaitą Vytauto Didžiojo universitete apie masoneriją muzikoje. Citavai Mozarto laišką: „Tariu sudie, brangiausias drauge, mielas Hikkiti Horky! Tai Tavo vardas, kurį turėtum įsiminti. Mes visi sugalvojome vardus mūsų kelionei. O jie tokie: aš tapau Punkitititi. Mano žmona – Schabla Pumfa. Hoferis – Rozka Pumpa. Stadler – Notschibikitschibi. Mano tarnas Joseph – Sagadarata. Mano šuo Goukerl vadinasi Schomanntzky. Madame Quallenberg – Runzifunzi. Mlle. Crux – Rambo Schurimuri. Freistaedtler – Gaulimauli. Būsiu dėkingas, jei praneši jam jo naują vardą. – W. A. Mozart.“ Jei bus įdomūs Schomanntzkiui, skaitys ir Schabla Pumfa, ir Niki Tiki, ir Mikė Pūkuotukas. Prisimink, juk pasirašinėjai šeštadienines savaitės esė Antano Balandžio-Sandoros vardu viename dienraštyje.

Mano seneliai Mikalojus (1864–1932) ir Viktorija (1869–1917) Kuprevičiai

O maskvietis fizikas Ilja Denisovičius Kuprevičius, dirbęs sunkiai ištariamame pavadinimo institute, kitą dieną po savo devynmečio sūnaus gimtadienio – o tai buvo 1997 metų rugsėjo 28-ąją – emigravo į Izraelį ir taip susidomėjo Senuoju Testamentu, tiksliau – senovine judėjų Tora, kuri žydams buvo dovanota paties Visagallo, kad netrukus pateko į Tel Avive įsikūrusio rašytojo Pašos Amnelio iš Baku ir fantastas Danilo Kliugerio iš Simferopolio

Viktorija Kuprevičienė (viduryje) su lietuvių mėgėjų ansamblio dalyviais Smolenske. 1909 (?)

Šiais laikais knygas rašo visi. Politikai, kulinarai, aiškiaregiai, kareiviai, kosmonautai, artistai, kaliniai, netgi rašytojai. Viena literatė tvirtino, kad apie epochą ainiai spręš ne iš publikacijų dabartiniuose laikraščiuose, o iš autobiografinių knygų, kuriose lieka užfiksuotas visai kitoks ir turbūt gerokai tikresnis gyvenimas nei aprašytas dienraščiuose ar žurnaluose. Tą patyriau ir aš, ir toji žinia buvo viena iš daugelio priežasčių, paskatinusių sėsti prie kompiuterio klaviatūros.

Pirmiausia norėjau užrašyti ir paskelbti tuos faktus ir jų apmąstymus, kurie žinia-skaidos nebedomina. Be to, knygoje galima kalbėti savo kalba ir būti ramiam, kad liks tavo kontekstas, stilius ir esmė. Taip pat knygoje galima sutelktai kalbėti apie tave jaudinančius reiškinius ir žmones, palikusius tavo gyvenime ryškų ir svarbų pėdsaką. Knyga leidžia pasakyti daugiau nei straipsnis ar interviu, kurie man jau nebeįdomūs, nes kiekgi galima kalbėti apie tai, kas neturi nieko bendra nei su tavo darbais, nei su idėjomis. Kaune manęs klausia nuomonės apie duobes gatvėse, Vilniuje – ar gerai jaučiuosi Kaune, o Klaipėdoje – kada paskutinį kartą čia buvau. Argi dėl to reikėjo baigti konservatoriją?

Knygą pavadinau „Koncertas“, nes ji ir yra koncertas, mano gyvenimo koncertas, – su mano muzika, jos atlikėjais, manimi besidominčia publika, kritika, aplinka, kurioje formavausi, klydau, švenčiau pergales ir galiausiai esu laimingas. Joje daug veikėjų, jie kaip valse sukasi poromis, kai kada – gausiame ratelyje, o kitąkart, žiūrėk, tenka judėti ir vienam... „Koncerte“ lankosi ir mano šeima, protėviai, draugai ir dienos sapnų herojai. Čia faktai susipina su kompozitoriui būdingomis fantazijomis ir regėjimais, kuriuose nemažai gal kiek kitokios tiesos arba užuominų, skirtų įžvalgesniems ir atidesniems, o ne vien pikanterijos ištroškusiems kultūros vartotojams.

Tad tiems, kurie skaitys knygą, palinkėčiau bent jau skaitymo valandomis pabūti koncerte, kuriame skamba vieno žmogaus išgirsta, pajausta ir pagarsinta muzika, sudėta iš įvairiagarsio gyvenimo sulipdytų dienų, įvykių ir jų interpretacijos.

Giedrius Kuprevičius

